

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ

Освітня програма Напрямок підготовки 011 доктор філософії

Спеціальність 011 – Науки про освіту

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 30.08.2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор Стражнікова Інна Василівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Кредити ЄКТС -3 (90 год.)
Обсяг дисципліни	Очна
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
<p>До змісту даного курсу включені знання з різних областей наук: педагогіки, психології, фахових методик, сучасних інноваційних технологій. Підготовка майбутнього викладача ЗВО до професійної діяльності передбачає ознайомлення з сучасними досягненнями і проблемами, що стосуються всіх рівнів і видів інноваційної освіти, як аудиторної підготовки, так і дистанційної освіти та навчання упродовж всього життя. В основі навчальної дисципліни покладено проблемно-дослідницький підхід до організації пізнавальної діяльності студентів, розвиток здібностей до творчої професійної діяльності, зв'язок і організацію навчання з рівнем формування професійних компетентностей.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу: допомогти майбутнім викладачам зорієнтуватися в концептуальних та теоретичних положеннях інноваційних педагогічних технологій, сформувати готовність до впровадження сучасних технологій у практику вищої школи.</p> <p>Завдання курсу.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення студентів з концептуальними та теоретичними положеннями численних інноваційних освітніх технологій навчання; - володіння сутністю освітніх технологій, їх провідними положеннями. - узагальнення інноваційних освітніх технологій у вищій школі, виявлення їх фундаментальної спільності, виділення істотних ознак; - формування позитивного ставлення і прагнення майбутнього викладача до творчого оволодіння новими навчальними технологіями; - навчання студентів обирати оптимальні інноваційні технології навчання відповідно до індивідуальних можливостей учнів початкових класів, рівня їх підготовки, умов; - орієнтація студентів на педагогічну творчість, самостійність, дослідницьку діяльність. 	
4. Результати навчання (компетентності)	

Знання:

- провідні ознаки освітніх інновацій;
- особливості формування та сутність інноваційних технологій у ЗВО;
- положення педагогічної спадщини найвідоміших зарубіжних, вітчизняних та донедавна замовчуваних теоретиків і практиків новітніх технологій

Уміння:

- конкретно-історично підходити до аналізу інноваційних технологій;
- на основі теоретичних знань на практиці впроваджувати інновації;
- впроваджувати основні технології інноваційного навчання у практику роботи ЗВО.
- визначати основні умови реалізації інновацій у практиці роботи ЗВО ;
- виявляти провідні положення освітніх технологій на практиці - виявляти можливості освітніх технологій задля організації суб'єкт суб'єктного навчання.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	58
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	102

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / Вибірковий
1,2	011- Науки про освіту	1-й	Нормативна

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Поняття про технології в освіті. 1.Технологічний підхід до процесу навчання. 2.Особистісно орієнтована освіта і технології. 3.Гуманістична спрямованість освітніх	Лекція	1, 3, 10, 11, 15, 17, 21 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)		Протягом семестру

технологій. 4.Педагогіка співробітництва. 5.Процес функціонування нових педагогічних технологій. 6.Перспективи та проблеми впровадження нових педагогічних технологій у ВНЗ. 7.Технології колективно-творчого виховання.				
<i>Тема 1.</i> Поняття про технології в освіті.	Практичне заняття	1, 2, 8, 10, 17, 19 та ін.; інтернет-ресурси	Підготувати презентацію на одну із обраних проблем. Зробити порівняльну таблицю традиційного та інноваційного підходів в освіті (4 год)	Протягом семестру
Тема 2. Загальні засади педагогічної інноватики. 1.Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти. 2.Інноваційність як ознака сучасності. 3.Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів. 4.Педагогічна інноватика у структурі наукового знання. 5.Сутність педагогічної інноватики. Структура педагогічної інноватики. 6.Класифікація педагогічних нововведень. 7.Інноваційні процеси у системі освіти. 8.Закони перебігу інноваційних педагогічних процесів. 9.Принципи управління інноваційними	Лекція	1, 2, 8, 10, 17, 19 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)	Протягом семестру

освітніми процесами. 10.Структура і динаміка розвитку освітніх інноваційних процесів. 11.Типи структур інноваційних процесів. 12.Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів					
<i>Тема 2.</i> Загальні засади педагогічної інноватики.	Практичне заняття	1, 2, 8, 9, 10.12, 21 та ін.; інтернет-ресурси	Розробити 3 варіанти творчих ситуацій для конкретно обраної теми, використовуючи елементи розвиваючого навчання (2 год)		Протягом семестру
<i>Тема 3.</i> Інноваційна діяльність педагога. 1.Особливості інноваційної педагогічної діяльності. 2.Сутність інноваційної педагогічної діяльності. Антиінноваційні бар'єри у професійній діяльності педагога та способи їх подолання. 3.Управління інноваційною педагогічною діяльністю. 4.Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності. 5.Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість педагога 6.Структура готовності до інноваційної педагогічної діяльності 7.Розвиток інноваційної поведінки педагога.	Лекція	2, 3, 5, 8, 11, 12, 15, 17, 19 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)		Протягом семестру
<i>Тема 3.</i> Інноваційна діяльність педагога.	Практичне заняття	1, 2, 9, 10, 11, 16, 24, 29, 32 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру
<i>Тема 4.</i> Інновації як засіб активізації	Лекція	2, 3, 4, 7, 8, 11, 13,	Опрацювати текст лекції,		Протягом

<p>навчання у ВНЗ.</p> <p>1.Проблеми втілення освітньої технології у ВНЗ.</p> <p>2.Предметно орієнтовані технології.</p> <p>3.Особистісно-орієнтовані технології навчання у ВНЗ.</p> <p>4.Партнерські технологія (технологія співпраці).</p> <p>5.Організація проблемного навчання.</p> <p>6.Види інтенсивних технологій.</p> <p>7.Особливості застосування кейс методу при підготовці студентів до інноваційної діяльності.</p>		<p>15, 16, 21, 23 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>визначені джерела (8 год)</p>		<p>семестру</p>
<p>Тема 4. Інноваційні педагогічні технології активізації навчання у ВНЗ.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>1, 4, 7, 8, 9, 17, 19, 20 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>Розробити та презентувати у групах один з методів інноваційного навчання під час проведення практичних занять з педагогіки.</p> <p>(2 год)</p>		<p>Протягом семестру</p>
<p>Тема 5. Кредитно-модульна і модульно-рейтингова технології навчання як педагогічні інновації.</p> <p>1.Методологічні аспекти організації модульно-рейтингового навчання.</p> <p>2.Особливості та принципи модульного навчання.</p> <p>3.Методика побудови і модульних програм.</p> <p>4.Формування змісту модулів.</p> <p>5.Умови для організації модульного навчання.</p>	<p>Лекція</p>	<p>1, 2, 7, 9, 10-11, 15, 17, 18, 19, 21 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)</p>		<p>Протягом семестру</p>

Тема 5. Кредитно-модульна і модульно-рейтингова технології навчання як педагогічні інновації	Практичне заняття	2, 3, 4, 7, 8, 11, 13, 15, 19, 21 та ін.; інтернет-ресурси	Спроекувати одну з інноваційних технологій навчання і презентувати її (2 год)	Протягом семестру
Тема 6. Технології розвивального навчання, інтерактивні та ігрові технології у процесі оволодіння змістом педагогічних дисципліни. 1.Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання. 2.Групова робота студентів. 3.Інноваційні методи навчання у ВНЗ (групові тренінги, мозкова атака, метод синектики, метод вільних асоціацій, метод кейсів та ін). 4.Технології розвитку критичного мислення. 5.Методика проведення дидактичних ігор у контексті педагогічних інновацій. 6.Синанон-метод як засіб підготовки до професійної діяльності в системі «людина-людина». 7.Ресурсно-орієнтоване навчання. 8.Мікрвикладання, як іноваційний метод навчання студентів магістратури у ВНЗ.	Лекція	1, 10, 11, 17, 18, 19, 21 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)	Протягом семестру
Тема 6. Технології розвивального навчання, інтерактивні та ігрові технології у процесі оволодіння змістом педагогічних дисципліни.	Практичне заняття	1, 2, 4, 7, 8, 9, 13,17, 19 та ін.; інтернет-ресурси	Розробити проект із запровадження інноваційних технологій в навчальні курси (4 год)	Протягом семестру
Тема 7. Метод проектів як різновид інноваційних педагогічних технологій. Інформаційні технології навчання.	Лекція	1, 3, 6, 7, 15, 18, 22, 25, 36, 39 та ін.; інтернет-	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)	Протягом семестру

<p>1.Зміст і завдання технології проектного навчання. Типи проектів.</p> <p>2.Організаційні передумови навчально-виховних проектів.</p> <p>3.Головні умови організації роботи над проектом.</p> <p>4.Алгоритм роботи над проектом.</p> <p>5.Нові інформаційні технології (НІТ) навчання, їх характеристика. Інформація і суспільство. 6.Відмінні риси інформаційного суспільства. 7.Інформаційна культура педагога.</p> <p>8.Медіа освіта. Телекомунікаційні технології.</p> <p>9.Новітні навчальні програми та їх типи.</p> <p>10.Технології дистанційного навчання.</p>		ресурси			
<p>Тема 7. Метод проектів як різновид інноваційних педагогічних технологій. Інформаційні технології навчання</p>	Практичне заняття	1, 4, 7, 8, 12, 17, 19, 24, 21, 38, 43 та ін.; інтернет-ресурси	Розробити та презентувати у групах один з методів інноваційного навчання під час проведення практичних занять з педагогіки (2 год)		Протягом семестру
<p>Тема 8. Інноваційні виховні технології у ВНЗ.</p> <p>1.Інноваційні виховні технології у ВНЗ в роботі куратора академічної групи.</p> <p>2.Суб'єкт-суб'єктні стосунки між викладачем та студентами.</p> <p>3.Психологічна харатеристика активного рефлексивного слухання та «Я-повідомлення» в комунікативному процесі викладача зі</p>	Лекція	6, 7, 12, 17, 21, 24, 32, 34, 40, 42 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)		Протягом семестру

студентом. 4.Засоби, методи, прийоми підвищення ефективності професійно-педагогічного спілкування зі студентською аудиторією під час лекції, семінарського заняття тощо.					
<i>Тема 8.</i> Інноваційні виховні технології в роботі куратора академічної групи.	Практичне заняття	1, 9, 12, 13, 16, 19, 36, 37, 41 та ін.; інтернет-ресурси	Розробка авторської моделі навчання з використанням інформаційних технологій (2 год)		Протягом семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, підготовка творчих завдань. Форма контролю: екзамен. Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю" Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДЗВО «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни здійснюється згідно з кредитномодульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів (робота на практичних, лабораторних і лекційних заняттях – 30, самостійна робота – 10 виконання індивідуального заняття – 10); , і рейтингу з атестації (екзамен) – 50 балів. Загальні 100 балів включають: 35 балів за семінарські заняття; 15 балів за самостійну роботу; 50 балів за екзамен.</p>				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.				
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою (Передбачає виконання тестових завдань, практичних творчих завдань, усних і письмових відповідей).				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають контрольному				

оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50.

7. Політика курсу

При організації освітнього процесу викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про підготовку дипломної роботи; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про забезпечення якості освіти. Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

8.Рекомендована література

Базова

1. Андрушкевич Ф. Інновації в польській та українській освіті : як наслідок підписання європейських освітніх декларацій : (порівняльний аналіз) / Ф. Андрушкевич // Директор школи, ліцею, гімназії - 2011г. - №2- С.32-40.
2. Баліцька Н.Г. та ін. Використання інтерактивних технологій навчання в професійній підготовці майбутніх учителів: Монографія / За заг. ред. Н.С.Побірченко. -К.: Наук, світ, 2003.-138с.
3. Белкіна О. В. Критичне мислення учнів початкових класів/ О.В. Белкіна // Практична психологія та соціальна робота- 2005. - №4. - С.37-42.
4. Білецька М.А., Вашуленко М.С. Рідна мова: Підручник для 2 класу. - К.: Освіта, 2003 -Ч.І. Ч.П. - 127.
5. Блудова, Ю. О. Інноваційне навчання як складова професійної підготовки бакалавра за спеціальністю "Початкове навчання" / Ю. О. Блудова // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / Мін-во освіти і науки України, АПН України, Нац. техн. ун-т "ХПІ". - Харків : НТУ ХПІ, 2008. - Вип. 18 (22). - С. 384-391.
6. Блудова, Ю. О. Інноваційне навчання як складова професійної підготовки майбутнього вчителя / Ю. О. Блудова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. - Запоріжжя : [б. в.], 2010. - Вип. № 9 (62). - С. 251-254
7. Бойко А. Упровадження інновацій як чинник оптимізації співвідношення педагогічної теорії і практики / А. Бойко // Рідна школа :

- щомісяч. наук.-пед. журн. - 2011. - № 8/9. - С. 15-22
8. Бутз М. Робота в групах і демократичний процес / В. Бутз// Робота в групах. Вибрані статті / Пер. з польськ. - Варшава, 1994. - С. 1-6.
 9. Василенко. Н. В. Портфолію педагога й учня / Н. В. Василенко // Управління школою (Основа) : Науково - методичний журнал. - 2010. - N 30. - С. 1-59. –
 10. Виговська О. Чим є для освітян виставки "Інноватика в освіті України" й "Сучасні навчальні заклади" та якими їм бути? / О. Виговська // Директор школи, ліцею, гімназії : всеукр. наук.-практ. журн. - 2009. - № 6. - С. 58-59
 11. Виставка-презентація "Інноватика в освіті України"] // Рідна школа : наук.-пед. журн. - 2009. - № 12. - 4-а
 12. Гадецький М.В. Організація навчального процесу у сучасній школі / М.В. Гадецький, Т.М. Хлебнікова -Харків, Видавництво „Ранок” „Веста”, 2003.-163 с.
 13. Головня Ю Впровадження інновацій як напрям реформування системи вищої освіти / Ю. Головня // Інноваційний розвиток вищої освіти : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф., 10-11 берез. 2010 р., м. Київ : тези доп / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : [б. в.], 2010. - С. 125-126. –
 14. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. - Л: Либідь, 1997.-80с.
 15. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології/ І.М. Дичківська. Київ:Академвидав, 2015. -351с..
 16. Дичківська І.М. Розвивати інтелектуальну обдарованість // Палітра педагога. -2044. -№2.-С. 7-10.
 17. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів / І. В. Зайченко. – К. : “Освіта України”, “КНТ”, 2008. – 528 с.
 18. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / [авт. кол.: П. Ю. Саух, О. Є. Антонова та ін. ; за ред. П. Ю. Сауха]. - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. - 443 с.
 19. Інновації у вищій школі [Текст] : зб. наук. праць : пропозицій, ст., тези / Міжнар. слов'ян. ун-т. Харків ; [авт.-уклад.: Х. В. Раковський та ін.]. - Х. : МСУ, 2011. - 344 с.
 20. Інтерактивні технології навчання/ О.І.Пометун, Л.В.Пироженко, Г.І.Коберник та ін. -К: Наук, світ, 2004. - 85 с.
 21. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: метод, посіб. авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. - К.: А.П.Н.; 2009, - 136 с.
 22. Клименко Т. Інновація як ознака сучасної освіти / Т. Клименко, О. Кулаженко // Інноваційний розвиток вищої освіти : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф., 10-11 берез. 2010 р., м. Київ : тези доп / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : [б. в.], 2010. - С. 157-158
 23. Коваль Л. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання навчальних технологій у процесі викладання математики // Початкова школа - 2004. - №11. -С 50 - 53.
 24. Комар О. Інтерактивні технологи - технологи співпраці// Початкова школа. - 2004. -№9. - С 5-7.
 25. Комар, Ольга. Підготовка вчителів початкової школи до інноваційної діяльності [Текст] / О. Комар // Психолого-педагогічні

- проблеми сільської школи : наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. - Умань : Жовтий О. О., 2010. - Вип. 32. - С. 15-21.
26. Концепція виховання дітей та. молоді у національній системі освіти: Рішення Колегії М-ва освіти України від 28 лют. 1996 р. №2/4- 8 // Інформ. зб. М-ва освіти України. -1996. -№13.-С.2-15
27. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підруч. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 418 с.
28. Лукіна Т. Інноватика у професійній освіті: за підсумками міжнародної конференції/Т. Лукіна // Післядипломна освіта в Україні, 2008,N N 1.-С.22-25
29. Матвієнко П. Л. Орієнтир на освітні технології /Матвієнко П.Л.// Педагогічні технології: Досвід. Практика. Довідник. - Полтава: ПОШОППО, 1999.-12 с.
30. Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців. Інновації в вищій школі в контексті сучасної парадигми вищої освіти [Текст] : матеріали VI Всеукр. наук.-метод. конф., присвяченої 70-річчю з дня народження д-ра техн. наук, проф., чл.-кор. ВАСГНІЛ Беляєва Михайла Івановича, 24 жовтня 2008 року / відп. ред. О. І. Черевко ; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. - Х. : [б.в.], 2008. - 290 с.
31. Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтеракт. технологій навчання: Метод, посіб./А. Панченков, О. Пометун, Т. Рем ех. - К.: АПН, 2009 - 72с.
32. Освіта в Україні : нормативна база. – К. : КНТ : АТІКА, 2004. – 492 с.
33. Освітні технології: Навч.-метод, посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001 .-256 с.
34. Поляков, С. Д. Педагогическая инноватика: от идеи до практики / Поляков С. Д. ; [гл. ред. : В. М. Лизинский]. - Москва : [Б. в.], [2007]. - 176 с. - (Серия "Библиотека администрации школы")
35. Про проведення Третьої Національної виставки-презентації "Інноватика в сучасній освіті" // Рідна школа : щомісяч. наук.-пед. журн. - 2011. - № 8/9. - С. 75 .
36. Про проведення Третьої Національної виставки-презентації "Інноватика в сучасній освіті" // Рідна школа : щомісяч. наук.-пед. журн. - 2011. - № 8/9. - С. 75 .
37. Традиції та інновації викладання гуманітарних дисциплін у вищій школі [Текст] : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 травня 2004р. / ред. кол. Ю. В. Пушкін [та ін.] ; Національний гірничий ун-т. Інститут гуманітарних проблем. - Д. : НГУ, 2004 .Ч. 2. - [Б. м.] : [б.в.], 2004. - 124 с.
38. Третя національна виставка-презентація "Інноватика в сучасній освіті" // Вища школа : наук.-практ. вид. - 2012. - № 1. - С. 127-128 : фото . - ISSN 1682-2366
39. ТуркотТ.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / Т. І. Туркот. - К.: Кондор, 2011. - 628 с.

40. Четверта Національна виставка-презентація "Інноватика в сучасній освіті" // Практика упр. закл. освіти : щомісяч. спеціаліз. журн. - 2012. - № 11. - С. 12-13.
41. Шматков Є. В. Новітні інноваційні технології навчання [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. інж.-пед. спец. / Є. В. Шматков, Д. В. Коваленко ; Українська інженерно-педагогічна академія. - Х. : Контраст, 2008. - 172 с.
42. Шулікін Д. Інноватика в освіті/Д. Шулікін // Освіта України. -Київ:Педагогічна преса, 2009,N 11 груд. (№ 92/93).-С.6.
43. Якухно І. Освітні інновації: теоретичний і практичний аспекти / І. Якухно // Імідж сучасного педагога : наук.-практ. освіт.-попул. часоп. - 2010. - № 5. - С. 3-5.

Інформаційні ресурси

1. "Для всіх, хто навчається." Велика бібліотека навчально-методичної літератури. <http://metodportal.net>
2. Бібліотека розумних книг. <http://lib.adtm.ru>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.<http://www.library.edu-ua.net>
4. Електронна бібліотека. <http://el-biblioteka.at.ua>
5. Електронна бібліотека.<http://books.tr200.net>
6. Куб - електронна бібліотека. Знання про те, як стати щасливими і успішними. <http://libkruz.com>

Викладач: доктор педагогічних наук, професор Стражнікова Інна Василівна